

Göteborgs kommun
info@educ.goteborg.se

2019-06-05

1 (18)

Dnr 2018:6327

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Katrinelundsgymnasiet 3 i Göteborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Katrinelundsgymnasiet 3 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolenhetens arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolenheten uppfyller Skolinspektionens framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skolenhet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter detta ska göras. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs i så fall också av skolan. Om en skolenhet bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer då det bedöms motiverat.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Katrinelundsgymnasiet enhet 3 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *hög utsträckning* skolenhetens utveckling av undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarnas arbete att göra eleverna delaktiga vid planeringen och utvärderingen av undervisningen och ge dem möjligheter att reflektera över sitt eget lärande i samtliga ämnen.

Trygghet och studiero

Skolenheten arbetar i *flera delar* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Skolenhetens arbete att utveckla sina åtgärder i arbetet med att skapa studiero. I detta arbete behöver eleverna ges möjlighet till delaktighet.

Bedömning och betygssättning

Det finns i *hög utsträckning* förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen Göteborgs kommun ska senast den 20 december 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas till Skolinspektionen via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:6327) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Gymnasieskolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolenhetens utveckling av undervisningen.

Skälen för bedömningen är att rektorn, genom en gedigen uppföljning och ett aktivt arbete med att utveckla undervisningen och värdegrundsarbetet, skapar en god grund för utveckling av undervisningen på Katrinelundsgymnasiet 3. Utifrån resultaten genomför rektorn nödvändiga utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas, för att bäst möta de behov som finns på skolenheten. Vidare finns det ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, får samma förutsättningar att lära och utvecklas. Dessutom leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolenhetens kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det innebär att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka och försäkras om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Vidare ser rektorn till att skolenhetens arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna samt att obehöriga lärare får en introduktion.

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att skolenhetens resultat följs upp och att uppföljningen används för att utveckla undervisningen och värdegrundsarbetet. Såväl intervjuer som dokumentation visar att rektorn systematiskt följer upp både kunskapsresultat och resultat av arbetet med trygghet och studiero. Av intervjuer framgår att skolenheten arbetar med flera olika projekt och åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Bland annat pågår ett projekt i syfte att öka närvaron. Enligt rektorns analys har det haft positiv inverkan på elevernas närvaro och i förlängningen bidragit till att eleverna förbättrat sina studieresultat. Projektet "Att vara elev på Katrinelundsgymnasiet", vilket pågått under ett par år, är en digitalt dokumenterad vägledning för elever och lärare som handlar om vad man behöver veta för att lyckas och känna sig trygg som elev. Eleverna ges här bland annat information om vad som gäller rörande närvaro, bedömning, studiesupport, arbetsplatsförlagt lärande med mera. Rektorn och lärarna säger att det har påverkat elevernas trygghet genom att de i högre grad får en vägledning i vad man som elev ansvarar för själv och på vilket sätt

man kan få stöd av skolan i sin utbildning. Bäst effekt har detta projekt fått i de klasser där mentorn arbetar med materialet kontinuerligt under läsåret. Skolenhetens uppföljning av verksamheten visar att skolenhetens personal behöver arbeta vidare med att förbättra studieron och att det främst är i år 1 det inte är studiero. Några åtgärder för att förbättra studieron har varit att personal tillsammans med elever bestämt sig för vilka regler som ska gälla för användandet av mobiltelefoner och hur ett undervisningstillfälle ska startas och avslutas. Vidare har lärarna kommit överens om ett gemensamt förhållningssätt gällande elevers sena ankomster till lektion. Dessa åtgärder beskrivs som verkningsfulla i intervjuer med elever, personal och rektorn, vilket även bekräftas under de lektionsobservationer som genomfördes vid besöket.

Granskningen visar också att rektorn på olika sätt tar ansvar för att uppföljning och utvärdering av undervisningens genomförande sker och att det utifrån en analys av resultat genomförs nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorn beskriver i verksamhetsplanen för läsåret 2018/19, vilken styr enhetens utvecklingsarbete, att enheten behöver arbeta vidare med arbetssätt för att utveckla elevernas inflytande i undervisningen och att detta ingår i det prioriterade utvecklingsarbetet. Av intervjuer framkommer det att många lärare ger inflytande i planering av redovisningsformer och bedömningstillfällen och att det är vanligt att de utvärderar undervisningen i dialog med eleverna. Det sker dock inte en gemensam systematisk regelbunden uppföljning av undervisningen där lärarna planerar och utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna i samtliga ämnen som eleverna får undervisning i. I intervju med lärarna framkommer det att kursutvärderingar ska göras mitt i en kursperiod, men att det inte alltid genomförs. Rektorn har därför gett uppdrag till förstelärarna att skapa en gemensam mall för kursutvärderingen och denna utvärdering ska nu genomföras av lärarna och följas upp av rektorn. Utvärderingen ska, enligt rektorn och lärarna, ge eleverna möjlighet att utvärdera variationen av metoder i undervisningen och hur elever ges möjlighet att vara med vid planering av undervisningen. Utvärderingen ska även visa om eleverna ges möjlighet att reflektera över det egna lärandet kopplat till undervisningen i en kurs. Ett annat exempel på utvecklingsåtgärder utifrån resultat är att det värdegrundsarbete som benämns "tema tolerans", och som tidigare genomfördes i form av schemabrytande aktiviteter, nu istället ska vävas in i elevernas olika kurser. Förändringen kom, enligt rektorn och lärarna, av att elever såg det som en "happening" och inte en del av utbildningen. Elever valde också av denna anledning att inte alltid delta.

Vidare finns det ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet får samma förutsättningar att lära och utvecklas. Av skolenhetens elever är det en större andel kvinnor än män, vilket påverkar hur rektorn organiserar eleverna i klasser. Ingen elev ska vara ensam man eller kvinna i sin klass. Av intervjuerna framgår det att det finns vissa språkbruk och konflikter mellan elever och att lärarna kopplar dessa till huruvida det är jämställt mellan könen. Elevehälsan

beskriver att de arbetar med att ta fram en modell för att kunna kartlägga detta. Vid uppföljning av den arbetsplatsförlagda utbildningen har det visat sig att flickor och pojkar inte alltid bemöts jämställt av personal på de olika arbetsplatserna. Detta följs upp med handledarna på arbetsplatserna och jämställdhetsperspektivet tas också upp i handledarutbildningen. Vidare har rektorn och lärarna vid analys av elevernas kunskapsresultat identifierat att det finns skillnader i hur stor andel inom respektive kön som får en yrkesexamen och att det finns en skillnad mellan könen när det gäller meritvärden. Det har medfört att de infört en strukturerad uppföljning av elevernas studieplaner och att de utifrån vad som framkommer där följer upp de elever vilka riskerar att inte uppnå en yrkesexamen. Åtgärder utifrån uppföljningen sätts in, oavsett kön, men rektorn tror att detta arbetssätt kommer medföra att en större andel pojkar än tidigare kommer uppnå yrkesexamen.

Därtill visar granskningen att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka med varandra och att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Skolenhetens arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna och obehöriga lärare får en introduktion och stöd av specialpedagog. Lärarna är indelade i fyra arbetslag utifrån vilka klasser de undervisar. Det finns några strategier som alla arbetslag ska arbeta utifrån. Enligt rektorn har de arbetats fram gemensamt på enheten och kan ses som ett ramverk för arbetslagens gemensamma arbete med att fokusera på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Ett exempel på strategier är att enheten tagit fram det digitala stöd med riktlinjer för att lyckas som elev och lärare, vilket beskrivits tidigare i detta beslut. Materialet är ett stöd för elever och lärare samt ett viktigt verktyg när specialpedagog introducerar nya lärare och stödjer obehöriga lärare i yrket. Andra exempel på strategier som arbetslagen arbetar utifrån är att eleverna har möjligheter att få stöd via de så kallade studiepassen utanför ordinarie undervisningstid där det finns stöd av lärare samt att det regelbundet finns en tid för bedömningar utöver de som sker under lektionstid. Analys av kunskapsresultat och resultat från enkäter gällande undervisning, trygghet och studiero sker gemensamt i arbetslaget. För att främja enhetens arbete med trygghet och studiero finns det även riktlinjer för enheten gällande en gemensam undervisningsram. Rektorn har försäkrat sig om att det i arbetslagen sker strukturerade samtal kring undervisning och bedömning och det framgår av intervjuer att det sker ett kollegialt lärande i arbetslagen. Enligt Skolinspektionens bedömning skulle det kollegiala lärandet kunna utvecklas genom att lärarna än mer strukturerat följer upp undervisningens genomförande, vilket också är ett på enheten identifierat utvecklingsområde. Uppföljning av undervisningens genomförande skulle till exempel, enligt lärare och rektorn, kunna utvecklas genom att lärare genomför strukturerade lektionsobservationer av varandras undervisning. Skolinspektionen menar vidare att det skulle kunna vara ett verktyg för att identifiera vad som medför att elevernas

motivation inte alltid bibehålls och på så sätt än mer kunna stödja lärarna i att finna arbetsmetoder som bibehåller studieron i olika grupper.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5 a §§, 4 kap. 9 § skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande,

Förordningen (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program

Ämnesplaner

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att undervisningen vanligen främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen är vanligen strukturerad och målfokuserad, vilket skapar en tydlighet och förutsägbarhet för eleverna. Det är dock inte lika tydligt för eleverna som för lärarna vad som är syftet med olika uppgifter. För att motivera eleverna kan lärarna på ett bättre sätt förklara varför de ska göra uppgifterna och vad de ska använda kunskapen till. Det aktiva lärarstödet i undervisningen är tydligare i utformning av hur läraren kan ge individuellt stöd i undervisning än i differentiering av svårighetsgrad i arbetsuppgifter. Vidare ges det exempel på hur lärare stimulerar och utmanar eleverna i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Det finns dock tillfällen där undervisningen inte är anpassad till aktuell elevgrupp och där undervisningens utformning inte medför att eleverna bibehåller sin motivation, vilket enligt eleverna inverkar negativt på studieron. Därtill visar utredningen att lärarna behöver utveckla hur de tillsammans med elever ska planera och utvärdera undervisningen och än mer ge eleverna möjligheter att reflektera över sitt eget lärande i alla ämnen.

Det sker i hög grad ett aktivt lärarstöd men det kan än mer utvecklas så att det är mer tydligt för eleverna vad de förväntas lära sig och utveckla.

Granskningen visar att syftet med undervisningen i olika ämnen stämmer väl överens med examensmålen och läroplanens mål avseende kunskaper och värden. I intervju med elever, lärare och rektorn framgår det tydligt att examensmålen för elevernas utbildning genomsyrar undervisningen. Det visar sig, enligt lärare och rektorn, bland

annat genom hur undervisningen i olika kurser vävs samman med det arbetsplatsförlagda lärandet och hur lärarna tillsammans, när det är möjligt, försöker arbeta tematiskt i olika ämnen. Lärarna säger att eftersom läroplanens mål gällande normer och värden stämmer väl överens med examensmålen för vård- och omsorgsprogrammet vävs dessa in som en naturlig del av undervisningen. Enligt rektorn har de utifrån uppföljning av arbetet med normer och värden i utbildningen tidigare lagt kursen i etik och människans livsvillkor för att än mer säkerställa att eleverna är väl förberedda för det arbetsplatsförlagda lärandet.

Undervisningen är också vanligen strukturerad och målfokuserad, vilket skapar en tydlighet och förutsägbarhet för eleverna. Det är dock inte lika tydligt för eleverna som för lärarna vad som är syftet med olika uppgifter och det aktiva lärarstödet är tydligare i utformning av hur läraren kan ge stöd i undervisning än i differentiering av svårighetsgrad i arbetsuppgifter. För lärarna finns det en gemensam ram för hur undervisningspassen ska utformas. Enligt denna gemensamma ram ska lärarna skriva lektionens starttid och sluttid på tavlan samt vad lektionen ska innehålla. Lektionen ska också avslutas och sammanfattas gemensamt med eleverna. Den gemensamma ramen bekräftas i intervjuer och observerade lektioner, men det förekommer också vissa skillnader. I intervju med elever och av lektionsobservationer framgår att avsluten av lektioner varierar. I slutet av vissa lektioner sammanfattar läraren vad de arbetat med medan det på andra lektioner är eleverna som gör sammanfattningarna. På vissa lektioner görs dock inga avslutande sammanfattningar alls och det beror mer på ämne och undervisande lärare än huruvida det är lämpligt eller inte. Enligt lärarna ska undervisningen på detta sätt bli mer målstyrd och syftet med arbetsuppgifterna mer tydliga för eleverna. I intervjuer och av lektionsobservationer framgår det att lärare också gör så. Det framkommer emellertid även att det i några ämnen mer handlar om vilka uppgifter som ska göras än vad som är syftet och målet med uppgifterna. I intervjuer med lärare framgår det också att lärarna gör olika och att detta skulle behöva bli mer samstämmigt för att än mer få eleverna att förstå varför de arbetar med olika arbetsuppgifter. Stödet med lektionens start- och sluttid samt arbetsuppgifterna på tavlan är dock en struktur som skapat ett aktivt lärarstöd genom att elever bättre kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. Detta har också, enligt rektorn, varit ett verktyg för att främja att lärarna ser till att planera för att undervisningen innehåller aktiviteter så att det blir en variation och balans. Lärarna ger också flera exempel på hur de organiserar och planerar för att kunna ge alla elever stöd, vilket också bekräftas av elever. Av intervjuer med elever framkommer det emellertid att det i flera ämnen inte är tydligt för eleverna att undervisningen erbjuder olika nivåer på utmaningar för att på så sätt ge aktivt lärarstöd för alla elever oavsett kunskapsnivå.

Undervisningen anpassas vanligen utifrån elevernas förutsättningar

Vidare stimuleras och utmanas eleverna ofta i undervisningen utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar. Det förekommer exempelvis i alla ämnen inslag i undervisningen, vanligen kopplat till yrket, som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Det finns dock tillfällen där undervisningen inte är anpassad till aktuell elevgrupp och där undervisningens utformning inte medför att eleverna bibehåller sin motivation, vilket enligt eleverna inverkar negativt på studieron. Det förekommer i alla ämnen inslag i undervisningen kopplade till det blivande yrket. Det stärker elevernas självförtroende och kan också, enligt lärarna, skapa motivation till att lära. Lärarna har höga förväntningar på eleverna och det finns en tydlig organisation på enheten för att ge varje enskild elev förutsättningar utifrån sina behov. Det finns exempelvis en medvetenhet bland lärarna om att eleverna har kommit olika långt i sin kunskapsutveckling och undervisningen anpassas för den aktuella elevgruppen. Specialpedagogen är delaktig i alla arbetslagens arbete för att stödja elever och ge handledning till lärare som behöver stöd i att utveckla en undervisning utifrån elevernas förutsättningar. Elever och lärare beskriver samstämmigt vikten av att arbetssätten är anpassade för aktuell elevgrupp så att alla elever kan utmanas. Annars medför det att elevernas engagemang inte bibehålls, menar lärarna. Eleverna ger exempel på att de inte fortsätter lyssna till lärarna om de uppfattar att undervisningen inte är anpassad till deras förutsättningar och om de upplever att de inte ges möjlighet till delaktighet. När det vid ett och samma lektionstillfälle blir mycket information utan interaktion säger elever att de inte orkar bibehålla koncentrationen och att det då kan bli stökigt. Att skapa en undervisning som motiverar eleverna till lärande har diskuterats i arbetslagen och det framgår av intervjuer med lärare och rektorn att det finns en gemensam ambition att utveckla detta tillsammans. I intervju bekräftar rektorn denna bild och hur hon följer upp undervisningens genomförande samt hur enheten har en organisation och ett pågående arbete för att se till att eleverna blir delaktiga i sitt lärande.

Eleverna behöver bli mer delaktiga i undervisningens utformning och i sitt eget lärande

Utredningen visar även att lärarna behöver utveckla hur de tillsammans med elever ska planera och utvärdera undervisningen och än mer ge eleverna möjligheter att reflektera över sitt eget lärande i alla ämnen. Det framgår av intervjuer att lärarna tillsammans med elever diskuterar planering av undervisning och hur och på vilket sätt kunskapen ska bedömas, men det är inte alla lärare som utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. För att detta ska utvecklas och genomföras har rektorn givit i uppdrag till förstelärare att utforma en "Mall för mitt i kursen – utvärdering". Denna mall ska nu införas och med denna utvärdering hoppas lärare och rektorn att enheten får underlag för utvärdering av undervisningens genomförande och på så sätt

kunna möjliggöra utveckling av undervisningen. Utvärderingen ska också vara ett verktyg för att skapa delaktighet för eleverna och genom de frågor som ställs hoppas de också på att medverka till att eleverna blir än mer delaktiga i sitt eget lärande. Lärarna beskriver vidare i intervjuer hur arbetet med att tydliggöra syftet med undervisningen i början på en lektion samt att i slutet av lektionen sammanfatta vad de lärt sig också ska vara ett sätt att ge eleverna förutsättningar att vara delaktiga i sitt eget lärande. Det är dock inte tydligt för eleverna att dessa ramar har ett fokus på att de ska förstå syftet med undervisningen och lärandet, utan eleverna beskriver främst att det är tydligt för dem vad de ska göra, inte vad de ska lära. Elever säger också att de önskar att lärare var mer tydliga med syftet och vad de ska lära sig i undervisningen. Det skulle kunna göra dem mer motiverade och intresserade av undervisningen, menar de.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarnas arbete att göra eleverna delaktiga vid planeringen och utvärderingen av undervisningen och ge dem möjligheter att reflektera över sitt eget lärande i samtliga ämnen.

Enligt läroplanen är skolans mål att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Läraren ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Detta kräver en anpassad skolmiljö där det råder ett klimat där alla elever är aktiva, accepterade och blir lyssnade till. Där alla elever är del av ett sammanhang där de tillsammans med andra har möjlighet till inflytande.¹ Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.² Eleverna ska få möjlighet till reflektion, att utveckla kritiskt tänkande och metakognitiva strategier i syfte att de ska kunna ta ansvar för sitt eget lärande.

Granskningen visar att det på skolenheten ännu inte finns ett tydligt arbete för att göra eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen och i sitt eget lärande. Visserligen är behovet av att i högre grad ge eleverna inflytande till viss del

¹ Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning: *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*.

² Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter

identifierat av skolenheten, men insatserna har ännu inte givit effekt och många elever upplever inte möjlighet till delaktighet.

För att elever ska vara aktiva och känna sig som en del av ett sammanhang där de blir lyssnade till krävs att lärarens inställning till eleverna är att de kan och vill ta ansvar för sitt eget lärande. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är av vikt för att läraren ska kunna få ett underlag för att utveckla undervisningen. Dessa utvärderingar behöver göras under kursens gång och inte bara i slutet av en kurs. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar tillfredsställande så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp. Lärare behöver blanda uppföljningar med utvärderingar när det gäller sin egen undervisning. De kan göra detta både genom mer strukturerade utvärderingar, vilka med fördel kan vara anonyma, men också genom att i samband med lektionerna ta reda på hur eleverna uppfattar lektionernas genomförande.

Skolinspektionens erfarenheter är att de lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.³

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att det finns ett medvetet gemensamt arbete med att skapa trygghet på enheten och arbetet bygger på en analys av en kartläggning av tryggheten på skolan. Det finns även ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna delvis deltar i. Detta arbete och dessa åtgärder har gett effekt. Det finns dock flera klasser med behov av att finna än mer ändamålsenliga åtgärder, såsom att få eleverna än mer delaktiga i arbetet med att skapa studiero. Emellertid har lärarna inte heller gjort någon närmare analys av hur undervisningen har lagts upp när det råder

³ Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning: Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen.

studiero och hur den har lagts upp när det inte råder studiero. Lärarna vidtar dock, vanligen med gott resultat, åtgärder för att skapa en trygg miljö där studiero råder.

Granskningen visar att det finns ett främjande arbete med att skapa trygghet på enheten och arbetet bygger på en analys av en kartläggning av tryggheten på skolan samt att lärarna vidtar åtgärder för att skapa en trygg miljö. Skolan arbetar bland annat med att förstärka respekten för allas lika värde och det är ett arbete som sker kontinuerligt under läsåret. Personalen beskriver till exempel hur de med eleverna i år 1 aktivt arbetar med att få alla elever att kunna arbeta med alla i en klass, de arbetar under en period i alla ämnen med tema tolerans och de beskriver vidare att vård- och omsorgsprogrammets examensmål präglar enhetens undervisning vilket också främjar arbetet med allas lika värde. Genom enkäter och trygghetsvandringar involveras elever i kartläggningen av tryggheten på skolan. I intervju med elever beskriver de hur lärare arbetar aktivt med att de ska arbeta med olika klasskamrater och att placeringen i klassrummen är ett sätt för lärarna att få eleverna att vara med olika elever. Elever uttrycker dock även att elever kan skratta åt andra elever när de uttrycker något på lektionen eller svarar på lärarens frågor. De känner sig därför inte alltid så trygga att de vågar fråga om de inte förstår eller svara på frågor som läraren ställer i undervisningen. Men eleverna tror dock att flertalet av eleverna i stort känner sig trygga på enheten.

Vidare visar granskningen att många elever inte upplever att det är studiero. Det framkommer också att eleverna till viss del varit delaktiga när åtgärder för att skapa studiero tagits fram. Dock har lärarna inte gjort någon närmare analys av hur undervisningen har lagts upp när det råder studiero och hur den har lagts upp när det inte råder studiero. Enheten har i uppföljning av studieron identifierat att många elever inte upplever att det är studiero. Utifrån detta har personalen på skolenheten tillsammans med elever diskuterat fram gemensamma riktlinjer som ska gälla för alla klasser i all undervisning. Dessa riktlinjer är bland annat att mobilerna samlas in vid lektionsstart och de elever som kommer sent till lektionen skriver upp sitt namn och tid för ankomst på ett papper. Vidare har eleverna bestämt platser i år 1 och på tavlan ska eleverna kunna läsa tiderna som gäller för lektionen och vad lektionen kommer att innehålla. Elever och lärare säger att det blivit bättre med de gemensamma riktlinjerna, men att det fortfarande är så att studieron är svår att upprätthålla i flera klasser. Eleverna säger att det kan bero på att de är många elever och att grupper av elever "tjafsar" med varandra. Detta gör att det inte blir någon studiero och medför att det tar tid innan lektionen kommer i gång. Flera elever säger att det är så, men de säger också att studieron påverkas av undervisningens upplägg. När det är för långa genomgångar där elever inte är delaktiga slutar eleverna att lyssna till läraren och börjar samtidigt tala med varandra. Vid de observerade lektionerna råder studiero, men det finns tillfällen där det är påtagligt att inte alla elever är

delaktiga i undervisningen. I intervjuer med lärare framgår det att de i arbetslagen diskuterar undervisning och att det med regelbundenhet på detta sätt sker erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande. De har emellertid inte observerat varandras undervisning för att på så sätt kunna ge stöd eller lära av varandras sätt att undervisa för att skapa studiero. Det förekommer dock att specialpedagogen är med i klassrummet och observerar för att ge stöd i hur en lärare kan arbeta med olika elevgrupper där det är svårt att upprätta studiero.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Skolenhetens arbete att utveckla sina åtgärder i arbetet med att skapa studiero. I detta arbete behöver eleverna ges möjlighet till delaktighet.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Granskningen visar att Katrinelundsgymnasiet 3 behöver fortsätta utveckla arbetet med att skapa och upprätthålla en studiemiljö som är inriktad på lärande.

Den enskilda lärarens förmåga att leda arbetet och upprätthålla ordningen i klassrummet är en viktig förutsättning för att uppnå en miljö som präglas av både trygghet och studiero. Skolinspektionens kvalitetsgranskning av skolans arbete för att skapa studiero visar att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Granskningen visar också att lärares förutsättningar att skapa studiero i undervisningen påverkas av andra processer på skolan. Det handlar framför allt om skolans arbete med normer och värden och det främjande arbete som bedrivs av elevhälsan, men också om skolans samarbetskultur och gemensamma förhållningssätt.

För att åstadkomma en miljö på skolan där all undervisning präglas av lärande och studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. Det är också viktigt att eleverna involveras. Det handlar ytterst om att arbeta för en skolkultur där det bedrivs

ett gott förebyggande arbete men också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.⁴

Lärarnas förebyggande arbete kan emellertid genomföras på olika sätt. Forskning visar att lärarna behöver ha ett tydligt ledarskap i klassrummet men att också planering, genomförande och anpassning av undervisningen spelar en avgörande roll⁵. Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga⁶. Motsvarande gäller om elever inte får det stöd de behöver för att kunna följa undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen

8 kap. 3, 3 a och 3 f §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 2.1 Kunskaper, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Det finns i hög utsträckning förutsättningar för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning.

Skälen till bedömningen är att rektorn analyserar skillnader i betyg i olika ämnen och kurser samt mellan resultat på nationella ämnesprov och kursbetyg. Utifrån dessa analyser för rektorn även diskussioner gällande likvärdig bedömning med betygssättande lärare. Vidare visar granskningen att rektorn ger förutsättningar för lärarna att regelbundet samverka med varandra i arbetet med betyg och bedömning samt att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg.

Granskningen visar att rektorn analyserar skillnader i betyg i olika ämnen och kurser, mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg samt för diskussioner gällande likvärdig bedömning med betygssättande lärare utifrån vad som framkommer i dessa analyser. Rektorn och lärarna beskriver att det för något ämne visat sig vara betydande skillnader mellan bedömning vid nationella kursprov och elevernas kursbetyg, men att analysen inte visar på brister i likvärdig bedömning. Rektorn

⁴ Skolinspektionen (2016c) *Skolans arbete med att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen

⁵ Skolverket (2011b) *Utvärdering av metoder mot mobbning*, Rapport 353, Stockholm: Fritzes

⁶ Skolinspektionen (2014) *Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt*, Rapport 2014:2, Stockholm: Skolinspektionen

beskriver att lärarnas analys är att det är elevernas språkkunskaper som i större utsträckning påverkar resultatet negativt vid de nationella proven än vad de gör vid bedömning av kunskaper inför betygsättning. Vid analys av resultat har skolan också jämfört kvinnors och mäns genomsnittliga meritvärde och utifrån skillnaden har de jämfört gruppernas slutbetyg i olika ämnen.

Vidare visar granskningen att rektorn ger förutsättningar för lärarna att regelbundet samverka med varandra i arbetet med betyg och bedömning och att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och sätta likvärdiga betyg. Genom schemalagd mötestid har rektorn möjliggjort för lärare att kontinuerligt samverka kring undervisning och bedömning. Lärarna samverkar i planering och diskuterar utifrån styrdokumentet bedömning av kunskap. Dessa diskussioner sker mellan lärare som undervisar i samma ämnen men också mellan olika ämnen då det är vanligt att lärare i olika kurser samplanerar utifrån examensmålen och de olika ämnesplanerna och kunskapskraven. Lärare i ämnena svenska och engelska har utifrån sambedömningen av nationella kursprov utvecklat en modell för arbetet med likvärdig bedömning och modellen används nu även i kurser där inte nationella prov genomförs. Det förekommer också att olika ämnen genomför gemensamma skrivuppgifter, som är förankrade i examensmålen, och som sambedöms på ämneskonferenser och gemensamma rättningsdagar. Vidare beskriver lärare och rektorn att yrkeslärarna på enheten träffas och kvalitetssäkrar varandras bedömningar och att de har en gemensam modell för bedömning av arbetsplatsförlagd utbildning. Utöver den samverkan som sker för likvärdig bedömning inom enheten samverkar yrkeslärare med andra lärare på nätsverksträffar i kommunen och övriga ämneslärare med kollegor från andra enheter på skolan.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Enhetschef
Signerat av: Helena Boëthius

X Karin Pollack

Föredragande/utredare
Signerat av: Karin Pollack

I handläggningen av ärendet har även utredare Oskar Cliffordsson och undervisningsråd Kristina Svensson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer
 - Tre gruppintervjuer med elever
 - Två gruppintervju med lärare
 - En gruppintervju med skolans elevhälsa
 - En intervju med rektor
 - Dokumentstudier
- Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 20 och 21 februari 2019. Besöket genomfördes av Karin Pollack, Oskar Cliffordsson och Kristina Svensson.

Katrinelundsgymnasiet enhet 3 bedriver gymnasieutbildningar inom vård och omsorgs programmet, programinriktat individuellt val och yrkesintroduktion. Vård och omsorgsprogrammet är ett nationellt yrkesprogram och skolan erbjuder skolförlagd utbildning samt lärlingsutbildning. Skolenheten har ungefär 370 elever.